

Taiteen perusopetuksen järjestäjille

TAITEEN PERUSOPETUKSEN KÄSITE, RAKENNE JA LAAJUUS

Taiteen perusopetuksen lainsäädäntö on uudistettu vuoden 1999 alusta lukien. Lisäksi Opetushallitus on vahvistanut vuosina 2002 ja 2005 uudet taiteen perusopetuksen laajan ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet. Taiteen perusopetuksen käsitteen ja eri oppimäärien tulkinnassa on kuitenkin ilmennyt epäselvyyttä. Tämän vuoksi Opetushallitus haluaa tällä tiedotteella selventää sekä taiteen perusopetuksen käsitettä että laajan ja yleisen oppimäärän eroa.

Mitä taiteen perusopetus on?

Taiteen perusopetuksesta säädetään taiteen perusopetuksesta annetussa laissa (633/1998) ja asetuksessa (813/1998). Mainitulla lailla kumottiin vuonna 1992 annettu laki taiteen perusopetuksesta (424/1992) sekä vuonna 1995 annettu laki musiikkioppilaitoksista (516/1995).

Taiteen perusopetuksesta annetuin lain 1 §:n mukaan taiteen perusopetus on tavoitteellista tasolta toiselle etenevää eri taiteenalojen opetusta. Sitä järjestetään ensisijaisesti lapsille ja nuorille. Taiteen perusopetuksen tarkoituksena on antaa oppilaille valmiuksia ilmaista itseään ja hakeutua taiteenalan ammatilliseen ja korkea-asteen koulutukseen.

Taiteen perusopetus tulee järjestää lain ja asetuksen sekä Opetushallituksen antamien opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Laissa taiteen perusopetuksesta säädetään muun muassa taiteen perusopetuksen tarkoituksesta, järjestämisestä, arvioinnista ja opetussuunnitelmasta. Asetuksessa taiteen perusopetuksesta säädetään oppimääristä, opetuksen määrästä, arvioinnin uusimisesta ja oikaisusta sekä koulutuksen järjestämisluvan hakemisesta.

Taiteen perusopetus on siis oma koulutusmuotonsa eikä se tarkoita esimerkiksi perusopetuslain (628/1998) ja perusopetusasetuksen (852/1998) mukaista perusopetuksen (peruskoulun) taidekasvatusta.

Koulutuksen järjestäminen

Koulutuksen järjestäjistä säädetään taiteen perusopetuksesta annetun lain 2 §:ssä. Taiteen perusopetusta järjestetään eri menettelyin:

- ◆ Kunta voi järjestää taiteen perusopetusta omalla päätöksellään ylläpitämässään oppilaitoksissa hyväksymiensä opetussuunnitelmien mukaisesti.

- ◆ Taiteen perusopetusta järjestetään kunnan kanssa tehtyjen sopimusten perusteella. Kunta hyväksyy opetussuunnitelman näille opinnoille. Taiteen perusopetuksesta annetun lain 4 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä voi järjestää kyseisessä laissa tarkoitettut palvelut myös yhdessä muiden koulutuksen järjestäjien kanssa tai hankkia ne julkiselta tai yksityiseltä yhteisöltä taikka säätiöltä. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään taiteen perusopetuksesta annetun lain mukaisesti ja että opetuksessa noudatetaan taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaista kunnan hyväksymää opetussuunnitelmaa.
- ◆ Opetusministeriö voi myöntää kuntayhtymälle, rekisteröidylle yhteisölle tai säätiölle luvan järjestää taiteen perusopetusta ja saada siihen valtionosuutta laskennallisten opetustuntien määrän mukaan (koulutuksen järjestämislupa). Ministeriö voi myöntää myös kunnalle oikeuden saada valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan. Koulutuksen järjestämisluvan myöntämisen edellytyksistä säädetään taiteen perusopetuksesta annetun lain 3 §:ssä. Järjestämisluvassa määrätään muun muassa taiteenala, jolla koulutusta annetaan. Koulutuksen järjestäjän tulee hyväksyä tälle taiteenalalle taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteita noudattava opetussuunnitelma, jonka mukaisesti opetus tulee järjestää.
- ◆ Ministeriön päätöksellä taiteen perusopetusta voidaan järjestää myös valtion oppilaitoksessa.

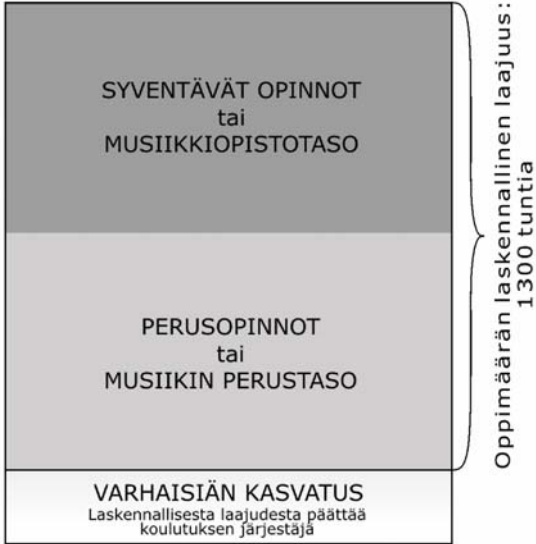

Taiteen perusopetuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta järjestetään musiikkioppilaitoksissa, muissa taiteen perusopetusta antavissa oppilaitoksissa tai muulla tavoin.

Kunnan järjestämää taiteen perusopetusta valtio tukee antamalla kunnalle valtionosuutta kunnan asukasmäärän mukaan. Opetusministeriön järjestämisluvan saaneet koulutuksen järjestäjät saavat toimintaansa varten valtionosuutta laskennallisten opetustuntimäärien mukaan. Jotta kunta saisi valtionosuutta opetustuntien määrän mukaan, sillä tulee olla opetusministeriön myöntämä koulutuksen järjestämislupa. Koulutuksen arvonnalisäverosta on säädetty arvonnalisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä.

Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmat, opintojen rakenne ja laajuus

Taiteen perusopetuksesta annetun lain 5 §:n mukaan Opetushallitus päättää taiteenaloittain taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä. Se vahvistaa opetussuunnitelman perusteet eri laajuisille oppimäärille. Taiteen perusopetuksesta annetun asetuksen 1 §:n mukaan laissa tarkoitettuja oppimääriä ovat laaja oppimäärä ja yleinen oppimäärä. Nämä oppimäärät ovat rinnakkaisia.

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on laatia ja hyväksyä opetusta varten oma opetussuunnitelma taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden määräysten mukaisesti. Opetussuunnitelman tulee täsmentää ja täydentää opetussuunnitelman perusteissa esitettyjä tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä.

Laaja oppimäärä	Yleinen oppimäärä
Opetussuunnitelman perusteet ◆ musiikki ◆ tanssi ◆ teatteritaide ◆ sirkustaide ◆ visuaaliset taiteet (arkkitehtuuri, kuvataide, käsityö)	Opetussuunnitelman perusteet ◆ musiikki ◆ tanssi ◆ sanataide ◆ esittävät taiteet (sirkustaide, teatteritaide) ◆ visuaaliset taiteet (arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide, kuvataide, käsityö)
Opintojen rakenne ja laajuus	Opintojen rakenne ja laajuus
Opintojen rakenne ◆ Perusopinnot tai musiikin perustaso ◆ Syventävät opinnot tai musiikkiopistotasotaso ◆ Mahdolliset varhaisiän ja aikuisten opinnot (päätetään koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa)	Opintojen rakenne ◆ Yleisen oppimäärän tasolta toiselle etenevä opetus muodostuu opintokokonaisuuksista. Oppilas syventää ja laajentaa osaamistaan edeten valitsemissaan opinnoissa näiden opintokokonaisuuksien mukaan. ◆ Opintokokonaisuuksien tarjonta ja järjestys eri taiteenaloilla määritellään paikallisesti ja paikalliset tarpeen huomioon ottaen. ◆ Mahdolliset varhaisiän ja aikuisten opinnot (päätetään koulutuksen järjestäjän opetussuunnitelmassa)

Laaja oppimäärä	Yleinen oppimäärä
Opintojen laajuus ◆ Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perusopintojen/musiikin perustason ja syventävien opintojen/musiikkiopistotason laskennallinen laajuus on yhteensä 1 300 tuntia. Laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja. ◆ Mahdollisten varhaisiän ja aikuisten opintojen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.	Opintojen laajuus ◆ Yleisen oppimäärän 10 opintokokonaisuuden laskennallinen laajuus on yhteensä 500 tuntia. Laajuuden laskennallisena perusteena on käytetty 45 minuutin pituisia oppitunteja. ◆ Mahdollisten varhaisiän ja aikuisten opintojen laajuudesta päättää koulutuksen järjestäjä.
Oppimäärän laskennallinen laajuus ei merkitse annettavien oppituntien määrää. Taiteen perusopetuksesta annetun asetuksen 2 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä päättää opetuksen määrästä opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Tavoitteiden saavuttamiseksi annettavan opetuksen määrään vaikuttavat taiteenala, oppilaan ikä, aiemmin hankitut taidot ja tiedot sekä käytettävät opetusmenetelmät. Opetuksen tulee mahdollistaa opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa määriteltyjen tavoitteiden ja sisältöjen saavuttaminen.	
Opetuksen tavoitteista Laajan oppimäärän tavoitteet ja keskeiset sisällöt määritellään taiteenaloittain. Eri taiteenalojen tavoitteille on yhteistä: ◆ tarjota mahdollisuus pitkäjänteiseen opiskeluun ◆ edellytysten luominen elinikäiselle harrastamiselle ◆ oppilaan henkisen kasvun, persoonallisuuden ja luovan ongelmaratkaisukyvyyn kehittämisen tukeminen ◆ oppilaan ohjaaminen taiteelliseen ajatteluun ja oman työn arviointiin ◆ vuorovaikutus taideopetusta antavien oppilaitosten ja tahojen kanssa sekä ◆ kansainvälisen yhteistyön edistäminen. ◆ Taiteenaloittaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt kuvataan taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.	Opetuksen tavoitteista Yleisen oppimäärän yhteisiä tavoitteita: ◆ tukea luovaa ajattelua ja toimintaa ◆ vahvistaa aisti- ja tunneherkkyyttä sekä tukea opiskelu- ja vuorovaikutustaitoja ◆ kehittää eri kulttuurien ymmärtämistä ja tulkittamista ◆ tukea oppilaan minän kasvua ja kehittymistä sekä hänen kykyään jäsentää ympäröivää todellisuutta ◆ ohjata oppilasta keskittyneeseen, määrätietoiseen ja pitkäjänteiseen työskentelyyn sekä rakentavaan toimintaan yksilönä ja ryhmän jäsenenä ◆ kehittää yhteistyötä taidekasvatusta antavien oppilaitosten ja muiden tahojen kanssa. ◆ Taiteenaloittaiset tavoitteet ja keskeiset sisällöt opintokokonaisuuksittain kuvataan taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa.
Yksilöllistetty opetus ja oppimäärä Mikäli oppilas ei vammaisuuden, sairauden tai muun näihin verrattavissa olevan syyn vuoksi kykene opiskelemaan oppilaitoksen opetussuunnitelman mukaisesti, opetussuunnitelman tavoitteita voidaan yksilöllistää vastaamaan oppilaan edellytyksiä.	

Oppilasarviointi ja koulutuksen arviointi

Taiteen perusopetuksesta annetussa laissa arvioinnilla on kaksi ulottuvuutta. Lain 8 § koskee oppilasarviointia, jolla ohjataan ja kannustetaan oppilaan opiskelua. Lain 7 §:ssä säädetään puolestaan koulutuksen arvioinnista, jolla tarkoitetaan koulutuksen järjestäjän antaman koulutuksen ja toiminnan arviointia.

Oppilasarvioinnin tehtävä on tukea oppilaan edistymistä opinnoissa. Siinä tulee ottaa huomioon oppilaan opiskelulle asettamat oppimistavoitteet. Arviointimenetelmät tulee valita siten, että ne tukevat asetettujen tavoitteiden saavuttamista, soveltuvat käytettyihin opetusmenetelmiin ja edistävät oppimista. Monipuoliseen ja jatkuvaan oppilaan arviointiin kuuluu erilaisia palautteen antamisen tapoja ja ohjausta. Arvioinnin tulee myös kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin.

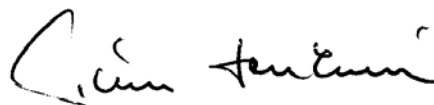
Koulutuksen arvioinnin tarkoituksena on taiteen perusopetuksesta annetun lain 7 §:n mukaan tukea ja kehittää koulutusta sekä parantaa oppimisen edellytyksiä. Koulutuksen järjestäjä arvioi antamaansa koulutusta ja sen vaikuttavuutta sekä osallistuu ulkopuoliseen toimintansa arviointiin. Opetusministeriön yhteydessä toimiva erillinen koulutuksen arviointineuvosto organisoii ulkopuolista arviointitoimintaa yliopistojen, Opetushallituksen ja muiden arviointiasiantuntijoiden verkostona. Ministeriö voi antaa yksittäisen arvioinnin suorittamisen myös muun kuin koulutuksen arviointineuvoston tehtäväksi. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

Lisätietoa taiteen perusopetuksesta

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän ja yleisen oppimäärän opetussuunnitelmien perusteet ovat sähköisessä muodossa Opetushallituksen verkkosivuilla www.oph.fi. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteita maksullisina painettuina julkaisuina voi tilata Opetushallituksen myyntipalvelusta myynti@oph.fi. Tietoa taiteen perusopetuksen järjestämisestä ja pedagogista materiaalia taiteenaloittain on Opetushallituksen Edu.fi -sivuilla: www.edu.fi → taiteen perusopetus.

Opetushallituksessa tietoa taiteen perusopetuksesta antavat:

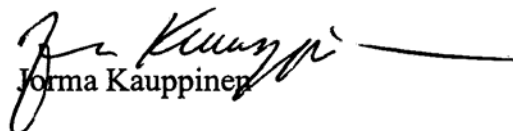
- ◆ opetusneuvos Jorma Kauppinen (taiteen perusopetusjärjestelmä)
 - ◆ opetusneuvos Mikko Hartikainen (visuaaliset taiteet)
 - ◆ opetusneuvos Eija Kauppinen (musiikki, tanssi)
 - ◆ opetusneuvos Matti Pietilä (sirkustaide)
 - ◆ opetusneuvos Pirjo Sinko (teatteritaide, sanataide)
 - ◆ opetusneuvos Gun Oker-Blom (ruotsinkielinen taiteen perusopetus).
- Sähköposti: etunimi.sukunimi@oph.fi. Puhelin (09) 774 775 (vaihde).

Pääjohtaja

Timo Lankinen

Opetusneuvos

Jorma Kauppinen

LIITE Luettelo taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista

TIEDOKSI Opetusministeriö
PL 29
00023 VALTIONEUVOSTO

Lääninhallitukset ja niiden toimipaikat

Suomen Kuntaliitto
PL 200
00101 HELSINKI

Esittävien taiteiden oppilaitosten liitto ry
Pappilantie 2
02760 ESPOO

Käsi- ja taideteollisuusliitto Taito ry
Kalevankatu 61
00180 HELSINKI

Suomen Konservatorioliitto ry
Ruoholahdentori 6
00180 HELSINKI

Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry
Kalevankatu 40 A 48
00180 HELSINKI

Suomen musiikkioppilaitosten liitto r.y.
Vanha viertotie 10
00350 HELSINKI

Suomen Nuorisosirkusliitto ry
Ahlmanintie 63
33800 TAMPERE

Suomen sanataideopetuksen seura ry
Heinälammentie 8
80400 YLÄMYLLY

Suomen Tanssioppilaitosten Liitto STOPP ry
Aleksanterin teatteri
Bulevardi 23 - 27
00180 HELSINKI

Taiteen perusopetusliitto TPO
Saunaniementie 14 as. 11
02580 SIUNTIO

LUETTELO TAITEEN PERUSOPETUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEISTA

Laaja oppimäärä

- ◆ Taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräys nro 41/011/2002)
- ◆ Taiteen perusopetuksen visuaalisten taiteiden laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2002 (Opetushallituksen määräys nro 39/011/2002). Määräys koskee arkkitehtuuria, kuvataidetta ja käsityötä.
- ◆ Taiteen perusopetuksen tanssin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräys nro 38/011/2002)
- ◆ Taiteen perusopetuksen teatteritaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet (Opetushallituksen määräys nro 40/011/2002)
- ◆ Taiteen perusopetuksen sirkustaiteen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2005 (Opetushallituksen määräys nro 10/011/2005).

Yleinen oppimäärä

- ◆ Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2005 (Opetushallituksen määräys nro 11/011/2005). Määräys koskee seuraavia taiteenaloja: musiikki, sanataide, tanssi, esittävät taiteet (sirkustaide, teatteritaide) ja visuaaliset taiteet (arkkitehtuuri, audiovisuaalinen taide, kuvataide ja käsityö).